

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

UPA2019/176

Inatsisartut suleriasianni § 36 naapertorlugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiaq imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

Qaanaami kulturimik toqqammaveqartumik immikkullarissumllu piniariaatsit kinguaariinnut aggersunut iluaqtissatut qanoq ililluta tammatsaolineqarnissaannik qulakkeerinnissinaanerput pillugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnissamik siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Mikivsuk Thomassen, Inuit Ataqatigiit)

Qaanaami piniariaatsit pinngortitamut uumassusilinnullu eriaginnittumik ingerlatagut piujuartittariaqarpagut. Piniariaatsit inuiaqatigijittut ilisarnaatigilersimasagut, ukiorpassuarnilu ineriaartortitavut, siuaasatsinniillu kingornussimasagut attattuassagutsigit akilersinnaasumik inuulluataarutigineqarsinnaasariaqarput. Piniartuuneq immini aningaasaannarmik nalilersugassaanngimmat, aamma piniagassat qanoq atorneqarnissaannaannik kisimi nalilersugassaanngilaq, kisianni aamma inuiaat kulturikkut kingornussaannut inuiattullu kinaassusaannut attassinissamut attuumassuteqarput.

Maanna piniarnermut aqtsinermut aaqqissuussinerput qangarsuaaniilli piniariaatitsinnut qanoq annertutigisumik qulakkeerinneqataaneroq uuttoruminaappoq, taamaattorli politikkikkut pisassierni immikkut isiginiarneqarluni politikkikkut aalajangikkanik pisassiineq atorneqarluni. Tamassuma ersersippaa ilisimasatigut kulturitigullu nammineq ineriaartortitat atorlugit piniarnerup qanoq ingerlanneqarnissaanit amingaateqarneq. Piniariaatsit immikkullarissut uumassusilinnik avatangiisinillu mianerinnituunerup attattuarneqarnissaanik qulakkeerniarinnituunissamik siunetaqarput, tamannalu immini iluatinnartuuvoq aaqqissuussaanermilu iluaqtissanngortinnejartariaqarluni.

Piniarneq aallaaniarnerlu pillugit Inatsisartut inatsisaat 1999-imeersoq¹ arlaleriarluni nutarterneqartarsimavoq, taamaattorli inatsit taanna piniariaatsinut immikkullarissunut piniariutsinullu eriagisassat qulakkeerniarlugit inatsisiliortoqarsimanani. Taamaattumillu piffit annersumik piniarnermik inuussutissarsiuteqarfiusut aammattaarlu immikkullarissumik eriagineqartussamik piniariummik ingerlatsisuusut piniartuunerup inuuniapiloorfiusinnaanera nalaattarpaat. Tamanna aggerfinnit ersarissumik takusinnaavara, iliuuseqartariaqarpugullu. Piniartut toqqissillutik piniarsinnaasariaqarput, inuussutissarsiut nuna tamakkerlugu eriagisarput aaqqissuussaanikkut nukittuffigerusariaqarput, taamaasilluni pisassiissutit nungukkaangasa imaluunniit qeritisiviit ulikkaaraangasa piniartoq aaqqissuusaanikkut inatsisitigullu aporfeqarneq patsisigalugu naparlisiinnaqqunagu.

Qaanaami piniartut kulturiata immikkullarissup qulakkeerneqarnissaanut Inatsisartut qanoq periarfissarsiussappat? Partiit allat Inuit Ataqatigiittulli ungasinnerusoq isigalugu soorlu Avannaata Kommunia, KNAPK, ICC aamma Pingortitaleriffik peqatigalugu Qaanaami piniariaatsit immikkullarissut pigiinnarneqarnissaannik sulissuteqarnisamik pilersaarusrorsinnaanerup aallartinnejartariaqarnissaanut suliniuteqarnissamik pisariaqartitsippat?

¹ Piniarneq aallaaniarnerlu pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 12, 29. oktober 1999-imeersoq

Politikikkut suliniut assersuutigalugu piniarnermik inuussutissarsiornerup ataatsimoorussamik misissorneqarnissaanik, pinarnermillu inuussutisarssiornerup piniartunut ataasiakkaanut qanoq ililluni aningaasarsiornikkut pilerinarnerulersinaaneranik aallaaveqarsinnaavoq. Tassanilu aamma Piniarnermut inatsisit maanna atuuttut siunertarineqanngitsumik piniarnermik inuusutissassiummut aporfilsuinersut misissorneqarsinnaavoq.

Piniaariaatsit siulitsinnit kingornussavut, inuuniarnitsinnut tunngaviusimasoq oqaluttuarisaanitsinnut tunngavinnut ilaasoq piujuannartittariaqarparput. Tamanna piniartuunermut nutaaliaasumut assersuunneqarsinnaangilaq aamma aalisartuunermut nutaaliaasumut assersuunneqarsinnaangilaq. Aamma inuussutissarsiutinut allanut tamanut sanilliunneqarsinnaangilaq. Qaanaami immikkulliarilluinnartumik piniariaaseq piniartuunerlu tammatsaalineqarlunilu piujuartinneqarnissaa immikkorluinnaq suliarineqartariaqarpoq.

Nunarsuup issittortaani inuit uumasunut pinngortitamullu atasutut inuuniuteqarsimancerat sulilu inuuniuteqarnerat inatsisiornikkut sakkortuumik illersorneqartariaqarpoq. Taamaammat Qaanaami kulturimut toqqammaveqartumik immikkullarissumik piniariaatsit qanoq iliorluta qulakkeerneqarnissaat pillugu partiit qanoq eqqarsaatersornerat erseqqinnerusumik paasiaqarfijumallugu apeqquteqaat allaavigalugu oqallinnissamik siunnersut manna saqqummiuppara.

Piniartuuneq kajuminartuullunilu soqutiginartariaqarpoq, nunatsinnilu piniartuuneq inuussutissarsiutaannartut isigineqarsinnaangilaq, inooriaasitulli aamma isigineqartariaqarluni. Qularnangittumillu tamatta soqutigaarput piniagassaqassuseq innarlinngikkaluarlugu piniartuunerup nunatsinni ullumikkumit pitsaanerusumik inuussutaasinnaaera.

Taamaatut siunnersut saqqummiussillunga oqallilluarnissassinnik kissaappassi.